

Българска ТОРА

Издание на Съюза на лесовъдите в България

ISSN 1312-7055

Брой 4 (53), год. XI, октомври 2015 г., София 1303, ул. „Антим I“ №17
www.bulgarian-foresters.org e-mail: bggora@abv.bg

Съюз на европейските лесовъди

Деветнадесета годишна среща на ръководството на СЕЛ

От 2 до 6 септември в Устрон-Яшовец, Полша, се състоя XIX годишна среща на ръководството на Съюза на европейските лесовъди (СЕЛ). В работата се включиха 31 участници от 14 членски организации на 12 европейски страни. В изпълнение на работната програма се провеждаха: среща на Президентството на СЕЛ; практически семинар „Икономиката на горското стопанство в планинските и индустрисализираните райони - представяне на опита на Европа“; годишна среща на ръководството на СЕЛ за отчет след XVIII годишна среща в България и общо за периода 2013-2015 г. и за планиране на работата за 2015-2016 г. и утвърждаване на бюджета за този период; избор на страната домакин на годишната среща през 2016 г. и посещение на обекти, представящи постиженията на лесовъдите в Полша в различни направления на горскостопанска дейност, както и в областта на работата с подрастващите и обществото.

Срещата бе открита от Михаел Диймър - президент на СЕЛ, и проф. Пътър Паскалиц - Якубович от Факултета

меж Шабла - директор на Регионалната дирекция на държавните гори в Катовице, които бе домакин на събитието.

нарушени терени и създаването на гори - най-доброто решение за устойчиво развитие на площи след открит до-

ставени съвременните аспекти на стопанисването на горите от гледна точка на принципите, възприети от Европейска-

Участници в XIX годишна среща на ръководството на СЕЛ

та по горско стопанство на Университета по природни науки във Варшава - организатор на срещата от Полша. „Полският модел на горско стопанство“ бе темата на презентацията на Яков Залески - зам. генерален директор на предприятието „Държавни гори“ в Полша, както и постиженията на горското стопанство през последните години на миналия и в началото на настоящия век, с което бе дадено началото на семинара на тема „Икономиката на горското стопанство в планинските и индустрисализираните райони - представяне на опита на Европа“. Освен участниците от чужбина се включиха и около 70 действащи лесовъди от Полша. „Регионални проблеми на горското стопанство в планините Бескиди и в индустрисализираните територии“ бе темата на презентацията на Кажи-

бив“. В презентацията на Ро-

берт Флеш от Главна дирекция „Околна среда“ на Европейската комисия бяха пред-

ставени съвременните аспекти на стопанисването на горите от гледна точка на принципите, възприети от Европейска-

(На стр. 2)

На посещение в Станцията за размножаване на европейски бизон (зубър)

Финална конференция по проект INTEGRAL

От 23 до 26 юни 2015 г. в Брюксел, Белгия, се проведе заключителна конференция на партньорите и работна среща на Управляващия комитет на проект „Интегрирано ориентиране към бъдещото управление на европейските горски ландшафти“ (INTEGRAL), финансиран по VII рамкова програма на ЕС. В срещата бяха представени 110 участници от 21 институции - партньори по проекта, както и представители на основните заинтересованни страни от 15 европейски държави. Окончателните резултати от проекта бяха дискутираны на 8 заседания пред представители на Европейската комисия с водещото участие на генералните дирекции „Околна среда“, „Земеделие и развитие на селските райони“, „Енергия“ и „Изследвания и иновации“, депутати от Европейския парламент, представители на национални институции и неправителствени организации. Резултатите предоставят възможности за най-широко въвличане на заинтересованите страни във формулирането и осъществяването на националните и Европейската горска политика, включително по-прецизно планиране, осъществяване на политически действия и оценка на въздействието върху европейските горски ландшафтни комплекси. Тук изследователите имаха възможността да представят получените резултати, както и да разискват най-важните изводи с национални и европейски представители на заинтересованите страни. В хода на дискусиите бяха споделени познания, опит и възможни решения. От България участие във финалната конференция взеха проф. д-р Иван Палигоров от Лесотехническия университет - координатор на проекта за България и ръководител на екипа по работен пакет 3, доц. д-р Емил Галев от ЛТУ - ръководител на екипа по работен пакет 2, инж. Николай Василев - представител на Изпълнителната агенция по горите, и инж. Мирослава Симеонова - представител на Браншовата камара на дървообработващата и мебелната промишленост.

Първата основна задача на срещата бе да се представи извършеното от отделните партньори, както и обобщените ключови резултати от проекта за ниво Европейски съюз, което бе поверено на д-р Методи Сотиров - представител на Университета „Алберт Людвиг“, Фрайбург, Германия - координатор и лидер на научната част на проект INTEGRAL.

Проф. Джереми Райнър от Университет „Саскатчеван“, Канада - член на Научния надзорен съвет на проект INTEGRAL, представи научна презентация на тема „Теории за интеграция на политиките и практики на устойчиво управление на горите“, която бе обект на засилен интерес, предизвика много въпроси и оживена дискусия сред участниците.

Пол Бранен от Европейския парламент докладва за устойчивото горско стопанство в Европа в контекста на новата стратегия за горите на ЕС, политиката за регионално развитие и зелената икономика. Той обръща специално внимание на климатичните промени като ключов фактор, който би могъл да влияе на политическите решения, отнасящи се до залесяването

(На стр. 4)

Съюз на европейските лесовъди –

Деветнадесета годишна среща на ръководството на СЕЛ

(От стр. 1)

В отделни презентации бе представен опитът на Франция, Германия, България, Австрия и Чехия, като пълното съдържание на презентациите може да бъде намерено на сайта на СЕЛ.

Делегацията на Съюза на лесовъдите в България (СЛБ) в състав проф. д-р Иван Палигоров - председател, д-р инж. Анна Петракиева - пом.-секретар на СЕЛ и зам.-председател, инж. Севдалина Димитрова и инж. Иван Янев - зам.-председатели, представи презентация "Икономиката на горското стопанство в планинските и индустрисализираните райони - опитът на България".

След края на семинара на дългогодишните участници в ръководството на СЕЛ - проф. Пьотр Паскалис-Якубович от Факултета по горско стопанство на Университета по природни науки във Варшава и бивш президент на СЕЛ, и Пьотр Григер - зам.-президент на СЕЛ, бяха връчени специални грамоти за принос в развитието на Съюза. Грамоти за принос в

развитието на СЕЛ и над 10 години участие в срещите на ръководството бяха връчени на Мариос Кристодулу от Кипър и Юхани Сеппа от Финландия.

В работата на Годишната среща бяха представени отчетите за дейността в международен план за периода 2013-2015 г. - участието на представители на СЕЛ в Европейския граждански диалог, в специализирани срещи на Европейската комисия по въпросите на горското стопанство и корка, по въпросите на горската педагогика и връзките с обществеността, резултатите от срещата на Президентството на СЕЛ на Международното изложение ЕКСПО 2015 в Милано, Италия. При отчитане на дейността във вътрешно-съюзен план за периода 2013-2015 г. на ръководството на Съюза на лесовъдите в България бе дадена много висока оценка за организацията и високото ниво на провеждането на XVIII годишна среща в Несебър. Бе оценена много високо работата на СЛБ и лично на д-р А. Петракиева за пре-

устройство и поддръжането на новия интернет сайт на СЕЛ. Отбелзан бе приносът ни за поканата и участието на Мевлуд Дюзгюн - зам.-президент, и Хакъкъ Барь, които представиха Камарата на инженерите по горско стопанство на Турция, за редовно членство в СЕЛ. Бе утвърден бюджета на СЕЛ за периода 2015-2016 година.

С пълно большинство бе прието предложението на Хенрик Стефенсен Бах за страна домакин на годишната среща през 2016 г. да бъде избрана Дания.

Участниците в срещата имаха удоволствието в рамките на 14-часов работен ден да посетят Горския инспекторат в Кобюр - Станция за размежаване на европейски бизон (зубър) и обучителен център за работа с подрастващите в Птичина. Бяха посетени въглищните мини "Гуидо" в Забже, на 320 м под земята бяха разгледани галерии, укрепени с дървени минни подпори, Горският инспекторат в Руди Рачибож - Абатството на Цистерцианците в Руди и разсадника за

производство на контейнерни фиданки в Нендза, с лаборатория за микориза, където бе заседано дърво от дъб за означаване на XIX среща на СЕЛ в Полша. Като обект, представящ изключително постижение на лесовъдската колегия в Регионалната дирекция по горите в Краков, бе представена възстановената гора след върхов пожар, избухнал на 26.08.1992 г. и обхванал периметър от близо 40000 ха, от които напълно изгорели са гори на територия от 10 500 хектара. Бяха поднесени цветя на гроба на жертвите от пожара.

Особено впечатление на всички участници в срещата направи професионализъмът и налаганите повече от 90 години традиции в стопанисването и ползването на горите. Полското държавно предприятие "Държавни гори" е създадено през 1924 г., като основният принцип за запазване и увеличаване на горите на базата на самофинансиране е наложен със специален декрет на президента на Полша

през 1930 година. Натрупаният опит в съвременните условия позволява да се развива комплексно горско стопанство, възпроизвеждащо както икономическите, така и екологичните и социалните функции на горите, което е предпоставка за заслужено високо самочувствие и авторитет на колегите от Полша. То започва от униформеното облекло, реконструираните и обновени най-вече с европейски средства сгради, обучителните центрове, разсадниците с най-съвременно оборудване и технологии и преминава през градските паркове, парковете и зелените площи на църквата, поддръжани съвместно с местното горско стопанство с много любов към реда и красотата. Впечатление правят детските площадки с колекциите от рисунки, плакати и произведения на изкуството на най-малките приятели на гората, ученици и студенти, на участници в конкурси и различни инициативи на образователните и учебните центрове, провеждани цело-

Проф. д-р Иван
ПАЛИГОРОВ
д-р инж. Анна
ПЕТРАКИЕVA
инж. Севдалина
ДИМИТРОВА
инж. Иван ЯНЕВ

Поредица "Българската гора" през октомври по БНР

В изпълнение на препоръки на членовете на УС на СЛБ за приемане на действия за преодоляване на проблемите с негативния образ на колегията ръководството на Съюза взе участие в срещите с журналистите по време на Седмицата на гората 2015. Бяха проведени редица интервюта и разговори и бе постигнато споразумение за изльзване на поредица от радиопредавания "Българската гора" по програма "Христо Ботев" на Българска

кото национално радио (БНР), в рубриката "Радиоенциклопедия". Предаванията ще се излъзват през октомври - всеки четвъртък (на 1, 8, 15, 22 и 29) от 17 до 17.30 часа. Темите са: Състоянието на българската гора; Създаването на горската служба; Залесяването и борбата с ерозията и пороите в България; Значението на гората за обществото; Създаването на крайградските паркове - "Хисарлъка" - Кюстендил, "Аязмото" -

Стара Загора, "Стратеш" - Ловеч, "Липника" - Русе, "Кенана" - Хасково; Поставяне на началото на Празника на залесяването; Постиженията на науката за гората; Развитието и утвърждаването на средното и висшето лесотехническо образование в България. В тематиката на предаванията са вклучени и методите на стопанисване на горите, лесовъдските системи, видовете сечи, незаконните практики и посегателства върху горите,

укрепяването на водосборите на реките и чашките на язовирите, постиженията на ловното стопанство.

През юли бе направена първата поредица от интервюта с доц. Георги Костов - зам.-министър на земеделието и храните, инж. Тони Кръстев - изпълнителен директор на ИАГ, инж. Дамян Дамянов - директор на ЮЗДП - Благоевград, инж. Василий Маринковски от ЮЗДП, инж. Здравчо Тодоров - директор на РДГ - Русе, инж. Пламен Петров - представител на

тендил, инж. Иван Гергов - директор на РДГ - Благоевград, проф. Милко Милев - декан на ФГС на ЛТУ, инж. Иван Недков - директор на СЦДП - Габрово, инж. Николай Николов - директор на РДГ - Велико Търново, проф. Пенчо Пенчев - областен управител на Велико Търново, инж. Севдалина Димитрова - директор на РДГ - Русе, инж. Виктор Михайлов - зам.-директор на РДГ - Русе, инж. Тодоров - представител на "Лигнум" - България, инж. Тодорка Крумова - управител на общински гори в Община Сливо поле. През август бе проведена следваща поредица от интервюта. Автор и водещ на предаванията е Елена Кортел - старши редактор в програма "Христо Ботев" на БНР. От името на СЛБ в реализацията на проекта се включи проф. Иван Палигоров - председател на СЛБ. Средствата за реализация на предаванията са сведени до възможния минимум.

Ветераните разказват –

Създаването на иглолистни култури на площи с леска

В началото на 1964 г. в Смолянския окръг бе направена реформа, като с постановление на Министерския съвет ТКЗС-та бяха присъединени към горските стопанства. На териториален принцип бяха обособени и нови Горски стопанства - Давидково, Славейно, Арда, Триград, Борино и Орехово.

Новото Горско стопанство в Орехово обхващащо територията на горите на ГТУ - Орехово, и малка част от ГТУ - Забърдо, на ГС - Хвойна, включващо и землищата на селата Малово и Студенец.

Реорганизацията ме завари като млад специалист в ГС - Лъки - началник на Горско-техническия участък "Кормисош". На 4 февруари бях назначен в ГС - Орехово, на длъжност заместник-директор. За директор бе назначен Крум Черпоков, до-

тогава председател на ТКЗС и добър стопански ръководител. В ГС - Орехово, заварих техник-лесовъд Ангел Ириков, който бе началник-участък, трима горски надзиратели и трима горски по дърводобива.

Планът за залесяването не беше голям, както и стопанството - около 5500 ха, но площи за залесяване почти липсаха. Тогавашното Окръжно управление на горите - Смолян, не се съобразяваше с това и всяка година ни спускаше задължителен план за залесяване - 400 декара. Още първата година можеше да се извърши залесяване на площ от 130 дка и аз реших да я изсечем, почистим и залесим. Площта беше удобна - близо до селото. Когато есента селскостопанската работа приключи, жените от полевъдни бригади сами ме потърсиха. Обясних им какво трябва да се прави и още на другия ден те бяха на обекта. Посрещнахме ги с горските надзиратели Дамянов и Петков, направихи ин-

структаж и жените започнаха работа от горната страна на обекта. Разреших им по-добрите стъблца да си събират за дърва за огрев.

Трудоемка и скъпа се оказа работата, с която се захващахме. Доколкото си спомням, изсичането на 1 дка заплащахме по около 10 лева. Отпадъците от смета се събираща на купчини или на ивици по хоризонтала. За около месец жените успешно се справиха с изсичането. Но предстоеше не по-малко трудната задача - да се почисти площта от купчините леска. Това можеше да се извърши само от мъже. Имахме 15-ина момчета - общи работници, от района на Ардино. Бригадирът им бе Ниязи. Те се захващаха и избутваха с вилообразни пръти отпадъците към реката, които след година изгниха. Вед-

нага след почистването жените започнаха подготовка на почвата за залесяване. По технологичен план бях предвидил направа на тераси с широчина 40-50 см и дълбочина - не повече от 15-20 сантиметра. Целта бе всяко празно място да бъде залесено. На места се наложи да се правят тераски и малки посадни места. Жените имаха опит в лесокултурната работа - всички бяха участвали в залесителните бригади в ГС - Хвойна.

Теренът беше подходящ и в края на март, веднага след падането на снежната покривка, започнахме залесяване с бял бор, дугласка и бреза на групи. За залесяване използвахме садилните колове. Процентът на прихващане бе много висок - 98 на сто. За контрол ангажирах горските надзиратели и двама местни

младежи от Горския техническият във Велинград, които бяха на стаж в стопанството. През лятото направихме две окопавания на културите, а късно есента - трето оглеждане с изрязване на лесковите издънки. Докато фиданките израснат до 1-1.5 м, правихме изрязване на новопоявилите се леторасли.

По този начин създадохме над 740 дка култури върху площи, дълги години застъпи с леска. Натрупаният опит използвахме при възобновяване на 150 дка изредени черноборови култури, обрасли с леска. Жалко, че сега в много от създадените култури не се водят необходимите сечи.

След 1965 г. залесителната дейност се разшири много. Само в Смолянския окръг се създаваха 50 000 дка нови гори годишно.

Инж. Живко ТОДОРОВ

Позиция

Лесовъдски и лесозащитни мерки за намаляване на загубите от загиване на създадените иглолистни култури

През втората половина на миналото столетие лесовъдството в страната преживява своеобразен бум на за-лесителната дейност. Всяко горско стопанство има свои професионални лесокултурни бригади и годишно се създават по 500-600 хил. дка нови гори. По данни (Мако Даков, 1985) през 1959 г. са залесени 700 000 дка, а през 1960 г. - 900 000 декара. Сега залесяванията, където ги има (ежегодно в страната се създават само по 5000-6000 дка), се извършват от фирми с наети работници, обикновено без опит в залесителните мероприятия. Извършвани са и залесявания с акация в дерета и ерозирани терени като средство за борба с ерозията. В равнинните части на Северна България се създават хиляди декари акации и липови насаждения, което е изключително полезно за развитието на чепарството в страната.

В същия период започват и масовите залесявания в долния лесорастителен район, и то с иглолистни дървесни видове. От създадените 12 млн. дка горски иглолистни култури почти половината са извън ареала на разпространение на тази растителност. Залесяванията се извършват в пустеещи земи с ерозирана, често песъчлива почва. Долният лесорастителен пояс исторически е място, което е благоприятно за растеж на местна широколистна растителност. Но се преценява, че по-рационално е като пионерни да се използват иглолистните дървесни видове, защото под склопа им се създават условия за настаниване на широколистната дървесна растителност. Това щеше да се постига и чрез периодични отгледни сечи, при които се толерира широколистната растителност под склопа на иглолистната, както и ще се внасят изкуствено под склопа или в отворени котли широколистните. Предвижда се и съкращаването на турнуса на иглолистните. За лесовъдите е ясно, че иглолистната растителност се премества в район, неблагоприятен за нейния растеж и че това ще отслабва устойчивостта ѝ към неблагоприятните климатични и екологични условия. Този пренос е една от първите причини за сегашните проблеми в залесяването на долните лесорастителни състояния.

Извършват се и съкращаването на турнуса на иглолистните. За лесовъдите е ясно, че иглолистната растителност се премества в район, неблагоприятен за нейния растеж и че това ще отслабва устойчивостта ѝ към неблагоприятните климатични и екологични условия. Този пренос е една от първите причини за сегашните проблеми в залесяването на долните лесорастителни състояния.

На много места дори се преминава и към линейно-селекционните сечи за намаляване на гъстотата (пълнотата) на създадените култури. През последните 2-3 десетилетия отгледните мероприятия в тях почти спират, макар под склопа на иглолистните култури да могат да се видят фиданки от местни широколистни видове, за които трябва да се изведат осветлявания. На много места след реконструкции, в които не е извършвано изкореняване, са създадени смесени иглолистно-широколистни насаждения.

Появата в създадените иглолистни култури на все повече и повече насекомни вредители и преди всичко на запас от корояди е също сред причините за влошено-то им залесяване. В тези култури могат да се видят типичните короядни петна, които причиняват изсъхването и загиването на големи площи. В млада възраст белият бор страда най-много от зимната ледорасловавачка, а в по-голяма възраст повреди нападнатите стоящи, повалените и пречупените дървета трябва да се отсичат и короядите в тях да се унищожават преди излитането им. Съществен момент е нападнатите дървета в короядните петна да се открият навреме и да се отсекат и транспортират далеч от насажденията. Практикуваните у нас т. нар. санитарни сечи, които се извършват най-често до късно през есента, не намаляват числеността на короядите. От нападнатите дървета короядите са излетели още в края на юли или началото на август и изсичането след посочените дати е закъсняло действие.

Не е излишно да повторим какви лесовъдски и лесозащитни мерки трябва да се вземат в младите създадени иглолистни култури:

- Да се провеждат съответните мероприятия за реализирането на първоначалното намерение за използването на иглолистните култури в долния лесорастителен район като пионерни видове. В многото от случаите е възможно на мястото на изсичаните короядни петна изкуствено да се внасят

местни широколистни видове.

- Да се провеждат прореждания и отгледни грижи, като се толерират и просветяват фиданките от местни широколистни видове, настанили се вече в иглолистните култури. Там, където е възможно, да се внасят изкуствено широколистни местни дървесни видове.

- Да се провеждат системни мерки за намаляване на числеността на корояди.

Посочените причини и необходимите мерки очевидно не са единствените. Но на базата на многото проучвания и наблюдения трябва да ги приемем за водещи. Известно е, че патологичните процеси в горските биоценози протичат сложно и се обуславят от много и разнообразни причини. Извънредни засушилни периоди и други екстреми могат силно да влошат залесяването на създадената вече култура и да засилват негативното влияние на другите фактори. Автори като П. Савев и В. Владов (2015) с основание посочват като важен фактор за загиването на културите появата на кореновата гъба и пънчушката. В редица изследвания само за 2015 г. - на Г. Попов и др., П. Дерменджиев и Н. Каварджиков, И. Гергов и С. Диманкова, П. Савев и В. Владов - правилно се насочва вниманието на лесовъдската и лесозащитната колегия към търсениято не само на причините за съхненето и загиването на хиляди декари от създадените иглолистни култури, но и на мерките за запазването им. Вземането на необходимите мерки може да удължи живота на създадените иглолистни култури в долния лесорастителен пояс до момента на превъртането им в широколистни от автохтонна дървесна растителност.

Възникналите залесяването и изсичането на иглолистни култури в долния лесорастителен район в никакъв случай не намаляват значимостта и големия лесовъдски подвиг, извършен в България през втората половина на XX в., който превърна страната ни в китна градина.

Проф. д-р Георги ЦАНКОВ

Юбилей

Инж. Слави ХОРОЗОВ на 85 години

Роден е на 14.06.1930 г. в с. Хаджилар, Северна Добруджа.

През 1954 г. завършва ВЛТИ, специалност "Горско стопанство". Започва трудовата си дейност в ГС - гр. Тервел, като референт, а от 1960 до 1968 г. е директор на стопанството. По времето, когато е ръководител, се изпълнява мащабната програма за създаването на защитните и противоерозионните горски пояси в Добруджа, извършва се залесяване на над 25 000 дка нови гори.

През 1968 г. инж. Хорозов постъпва в Министерство на горите и горската промишленост като специалист по опазване и защита на горите, където служи до пенсионирането си през 1990 година.

През 1979-1985 г. в на работа в Република Коми.

Участва активно в разработването на редица нормативни документи, свързани с лесозащитата и управлението на горското стопанство.

Инж. Слави Хорозов е познат на лесовъдската колегия като изтъкнат лесовъд и ръководител, с богат професионален опит и принос в горското дело на България.

Инж. Неделчо ГРУЕВ на 80 години

Роден е на 23.08.1935 г. в Гурково, Старозагорска община.

През 1954 г. завършва Техникум по горско стопанство "Христо Ботев" във Велинград и няколко години работи като технически ръководител в ГС - Гурково. През 1963 г. се дипломира във ВЛТИ, специалност "Горско стопанство".

Цялата му служба, в продължение на 37 години, преминава в ГС - Гурково, последователно като началник

Инж. д-р Николай БОЧЕВ на 75 години

Роден е на 08.09.1940 г. в с. Драганово, Великотърновска област.

През 1958 г. завършва Техникум по горско стопанство "Христо Ботев" във Велинград, през 1965 г. ВЛТИ, специалност "Горско стопанство".

През 1965-1967 г. работи като началник на горско-технически участък в ГС - Стамболово.

От 1967 до 1975 г. инж. Бочев е проектант и ръководител на група в "Агролеспроект" - Пловдив.

През 1975 г. постъпва в Лесозащитната станция - Пловдив, където последователно е завеждащ-секция, началник-отдел и експерт по опазване на горите, а от 1983 г. до пенсионирането си през 2001 г. е директор. Добрата теоретична подготовка и упоритата работа позволяват на инж. Бочев да даде съществен принос в екологичното и биологично-

то направление в борбата срещу насекомите вредители в горите чрез внедряване на микробиологични препарати, полезни ентомофаги и други методи за интегрирана лесозащита.

През 1988 г. инж. Бочев защитава дисертация, която за първи път в страната разработва хербологични проблеми в горите и приложението на хербицидите в разсадниковото производство и отглеждането на горите, и получава научната степен "кандидат на селскостопанске науки" (днес "доктор").

Като директор на ЛЗС - Пловдив, в продължение на 18 години работи за изграждането ѝ като водещо звено по лесозащита. Участва с научни доклади в много национални и международни конференции. Резултатите от научноизследователската и приложната му дейност са обобщени в 35 популярни и научни труда.

Съюзен живот

Отчетно събрание на лесовъдите ветерани от Благоевградска област

На 20 юли лесовъдите ветерани от Благоевградска област проведоха отчетното си събрание в археологическия резерват "Nicopolis ad Nestum", който се намира в района на ДГС - Гърмен. Събъранието бе открито и водено от инж. Иван Радиков. С единоминутно мълчание бе почетена паметта на тримата колеги, починали през тази година.

На срещата присъстваха проф. д-р Иван Палигоров - председател на Съюза на лесовъдите в България, инж. Ваня Каменова - председател на УС на ЮЗДП - Благоевград, инж. Антоанета Дивилска - зам.-директор на ЮЗДП, и инж. Борислав Божков - секретар на Съюза.

Участниците в срещата бяха поздравени от проф. Иван Палигоров - председател на СЛБ, инж. Дамян Дамянов - директор на ЮЗДП, инж. Иван Янев - зам.-председател на СЛБ, и инж. Иван Гергов - директор на РДГ - Благоевград.

Отчет за дейността направи инж. Минко Пътевски - председател на Дружеството на лесовъдите ветерани -

Благоевград.

Инж. Марко Запрев - директор на ДГС - Гърмен, запозна лесовъдите с основните таксационни данни на горите, които се намират на територията на стопанството. То е разположено в Дъбрашкия дял на Западните Родопи. Най-високата точка е в. Беслет - 1938 м н.в., а най-ниската е р. Места - 500 м. н.в. Стопанството заема площ от 28 748 хектара. Ветераните бяха запознати и с решаването на един от проблемите на стопанството при транспортирането на дървесина - изграждането на обходния път

на Архитектурния резерват "Ковачевица". Дължината на пътната артерия е 15 км и за строителството му са отдeleni 5 млн. лева.

Участниците в отчетното събрание обсъдиха въпроса за осигуряване на помещение в Благоевград за Клуб на ветераните лесовъди, който да бъде място за обсъждане на професионални въпроси. Поставен бе и въпросът провеждането на събранията да става в период, когато пред редовите лесовъди има по-малко производствени задачи.

Шестима юбиляри, кои-

то навършиха 70 и 80 години, бяха поздравени от колегията и всеки получи грамота и скромен подарък.

Екскурзоводът Мартин Янев запозна присъстващите с историческото място. В превод "Nicopolis ad Nestum" означава "Град на победата". Разположен на р. Места, основането му датира през 106-ата година, когато на място на тракийското селище Александраполис римският император Траян заповядва строежа на града в чест на победата му над даките. Стратегическо разположение на населе-

ното място спомага за формирането му като център с голямо икономическо, политическо и културно значение в периода на своя разцвет през II-VI век. В края на VI в. славяни и авари нападат Nicopolis ad Nestum и го разрушават. През IX-X в. той отново се възражда под името Никопол и просъществува до XIII в., когато отново е сринат при походите на кръстоносците. През късното Средновековие на част от мястото съществуват българско селище и турски чифлик. За съжаление част

от изградените крепостни стени в миналото са разрушавани от местното население за камъни в строителството на къщи.

Гости на събъранието бяха членове на Дружеството на лесовъдите ветерани от Пазарджишката област с председател инж. Георги Петканин, който подчертава добрата организация и постигнатите успехи за сплотеността на членовете на Благоевградското дружество.

Инж. Иван ЯНЕВ
Инж. Михаил МИХАЙЛОВ

Финална конференция по проект INTEGRAL

(От стр. 1)

и по-активно и увеличаващо площа на горите управление на горското стопанство.

Пия Бучелла - директор по оценка на природния капитал в Главна дирекция „Околна среда“ на Европейската комисия, подчертава важната роля на горите за промените в климата. Тя подчертава също важната роля на оценката на биоразнообразието за нашето общество, предоставено чрез екологичната мрежа „Натура 2000“ (директивите за местообитанията и за птиците), отбелаязя, че не зависимо от добрата политика за опазване горските структури трябва да се подобряват.

Д-р Мария Гафо Гомез-Замаллоа - ръководител на Горския сектор в отдел „Околна среда, горско стопанство и климатични промени“, Главна дирекция „Земеделие и развитие на селските райони“ в Европейската комисия, представи в примери координиращата роля на Стратегията за горите на ЕС и нейното влияние върху устойчивото и многофункционално горско стопанство.

Роланд Бек - ръководител на Горския отдел в Офиса по храните, земеделието и горско стопанство, град Инголщат, Германия, обярна внимание на националното и регионалното ниво, като даде примери за промените и предизвикателствата на интегрираното управление на горите в Бавария, Германия. Той идентифицира някои от най-важните предизвикателства, включително климатичните промени, резултатите от демографските промени,

раздробяването на горската собственост, продуктовите иновации в горския и дървообработващия сектор, както и каламитетите и опазването на горите. Конфликтите около „коректния баланс“ на устойчивото горско стопанство могат да бъдат решени с помощта на подобна комуникация с всички заинтересованни и засегнати участници.

Д-р Дору-Леонард Иримие - служител в Програмата за изследвания в Главна дирекция „Изследвания и инновации“ в Европейската комисия, представи подхода на Комисията за подпомагане на устойчивия и многофункционален горски сектор в Европа с помощта на Стратегията на ЕС за биоекономика.

Представени бяха обобщени отчети по отделните работни пакети. Обобщените резултати по работна фаза 3.1. на проекта за европейско ниво изнесе д-р Методи Сотиров от Университета във Фрайбург с презентация „Текуща политика, социално-икономически и екологични ускорители и бариери в устойчивото управление на горите в Европа“.

Елмар Шюлл от Университета в Залцбург, Австрия, представи резултати от работна фаза 3.2. на проекта с презентация „Структуриране на комплексността - количествените сценарии в INTEGRAL“.

Проф. Ола Саллнас - Шведски университет по земеделие и горско стопанство, Упсала, обобщи резултатите от работна фаза 2.2. и 2.3. с презентация „Управлението на горите - заключения от количествените

сценарии“.

Доц. Мариянке Хоогстра-Клайн - Университет във Вагенинген, Холандия, презентира обобщените резултати от работен пакет 3.3. на тема „Политически възможности и доверителни стратегии за постигане на визите за интегрирано управление на горите на Европа през 2040“.

Проф. Бас Артс - Университет във Вагенинген, Холандия, бе подготвил презентацията „Формулиране за ключови послания за политиците и за заинтересованите страни за възможностите и предизвикателствата на многофункционалното и устойчиво управление на горите в Европа“.

В интересно като организация и начин на провеждане „Европейско миникафе“ със специално разработени постери на всеки от участниците бе предоставена възможност в рамките на три сесии по 30 минути да представи резултатите от работни пакети 3.3. и 2.3. на проекта за всеки индивидуален ключов ландшафтен комплекс, както и да отговори на въпросите, бележките и позициите на участниците. Постерите представяха резултатите от политически процес в избраните ландшафтни комплекси от отделните страни, т.е. резултатите от работните срещи с представителите на заинтересованите страни, експертни дискусии, както и пътната карта с предложение за политически действия в непосредствена и средносрочна перспектива на местно и национално ниво. Представянето на резултатите за България - за Тетевен и Юндо-

ла, бе извършено от проф. Палигоров.

Общият извод, който потвърди участниците, е, че са изпълнени успешно всички задължителни елементи на научното изследване, на базата на резултатите от което е проведен пълен цикъл на политическия процес - необходимият брой работни срещи със заинтересованите страни и ключовите приоритети за развитие на горите в обектите на изследване и на национално ниво, с активното участие на заинтересованите страни, на експерти и ръководители от различни нива на управление на горите в България. На база на резултати от моделирането на изменението на горските екосистеми, при различни варианти на въздействие, са определени 4 различни сценария за управление на горите до 2040 г., които представляват различни нива на възпроизводство на комплекса от екосистемни функции и услуги от горите. На проведените работни срещи са обобщени очакванията на заинтересованите страни (обобщени от исканията на заинтересованите страни съответно 96 за Тетевен и 50 за Велинград), начертана е пътна карта от политически действия, които да гарантират постигането на предварително набелязаните цели. Освен на работните срещи със заинтересованите страни по-важните резултати от проекта са представени на различни национални и международни научни форуми, докладвани са на заседания на общинските съвети на общините Тетевен и Велинград, на два колегиума на Изпитнителната агенция по горите. Обобщени са експертни бележки по исканията на заинтересованите страни, систематизирани са по степен на важност, както и по приоритет на предлаганите политически действия.

Най-важните новости за науката и практиката на управление на горите в България - за Тетевен и Юндола, бе извършено от проф. д-р Иван Палигоров - координатор на проекта за България.

лечение на горското стопанство в България:

- За първи път се прилага компютърна информационна система „Сибила“, разработена от университетите в Мюнхен и Зволен, предоставена безвъзмездно за изследванията по проекта за моделиране на изменението на горските екосистеми на ниво насаждение в зависимост от различните системи на въздействие. При интерес от страна на управлението по горите е възможно да се закупи пълната версия на програмата и тя да се наложи за прилагане на модели за динамично моделиране в практиката на горското стопанство и при обучението на студентите, специализантите и докторантите в ЛТУ.

- За първи път се прилага компютърна информационна система за стратегическо планиране (Parmenides EIDOS) във взаимодействие с учени от Университета за изследване на бъдещето в Залцбург, Австрия), с която са определени най-важните фактори, влияещи на управлението на горите, както и връзката между тях. Формирани са различни комбинации от взаимодействие на факторите и са определени възможните сценарии за управление, избрани от кълстери от възможни сценарии, осигуряващи различни нива на изменение на функциите на горските екосистеми, групирани в социални, екологични, икономически, технологични и политически. Програмният продукт е закупен и е предоставен за научни изследвания и приложение в практиката на управление на горското стопанство и при обучението на студентите, специализантите и докторантите в ЛТУ.

- Разработени са и са приети от съответните общински съвети планове за развитие на горите на територията на общините Тетевен и Велинград. Приложена е на практика усъ-

вършенствана, а в някои елементи и нова методика за разработка на планове за развитие на горите на ниво общини.

- За първи път са обобщени и експертно са обсъдени не-посредствените и средносрочните бъдещи политически действия, които включват предложения за промени в текстовете на 17 закона, 7 стратегически документа, много елементи на подзаконовата нормативна уредба, по-широко участие на заинтересованите страни в процеса на формулиране и осъществяване на горската политика на място и национално ниво.

В заключителното си заседание Комитетът по управление на проекта INTEGRAL прие работата на всички участници в консорциума за успешно завършена. Бяха обсъдени възможности за бъдещи действия, като се отчете, че проектът е направил решителна стъпка във формулирането на ефективни управлениски стратегии на ниво ландшафт и на инструменти за подпомагане на вземането на решения за ориентирано към бъдещето интегрирано управление на горите. Стана ясно, че за да се справим с предизвикателствата на бъдещето, интегрирането на политиките е с ключово значение за европейската горска политика. Това определя и необходимостта от подобряване на връзката при вземането на решения на място ниво и на ниво ландшафтен комплекс с процеса на вземане на решения за политически действия на национално и европейско ниво. Проектът INTEGRAL направи успешна крачка в тази посока, но работата трябва да продължи.

Проф. д-р Иван ПАЛИГОРОВ
координатор на проекта за България

Юбилей

Инж. Стоян ТУШИНОВ на 70 години

Роден е на 09.07.1945 г. в Петрич, Благоевградска област.

През 1970 г. се дипломира във ВЛТИ, специалност "Горско стопанство".

Същата година е назначен за началник на горскотехнически участък в ГС - Първомай, Благоевградско. От 1971 до 1981 г. е главен инженер в ГС - Петрич.

На работа в Република Коти като зам.-директор по производството в ГПП - Благоево, е през 1981-1983 година.

След завършването си зама-дължността зам.-директор на ГС - Петрич, до повторното си заминаване на ра-

бота в Коти през 1991 г. като директор на ГПП - Благоево, което ръководи до 1993

година. След това е преназ-

начен за първи зам. генера-

лен директор на СО "Дърводобив и строителство в Коти" до закриване на дей-

ността му.

След това инж. Тушинов е технолог в ГС - Петрич.

От юни 1994 г. е дирек-

тор на ГС - Първомай. Орга-

низира отглеждането на младите иглолистни насажде-

ния, заемщи площ над 85 000 декара. Подобро е

санитарното състояние на

гората. Значителни грижи се

полагат за културите от кор-

ков дъб, в които започва и

добив. Изключително вни-

мание отделя и на противое-

розионните мероприятия.

Носител на отличието

"Лесовъд на годината" - под-

гласник, за 2006 година.

Пенсионира през 2008

година. След това е преназ-

Д-р инж. Иван ИВАНОВ на 80 години

Роден е на 03.08.1935 г. в с. Обидим, Благоевградска област.

През 1953 г. завърши гимназия в гр. Гоце Делчев и е учител в селата Корница, Пащово и Света Петка, Велинградско.

ВЛТИ, специалност "Горско стопанство", завърши

през 1961 година.

През 1961-1962 г. работи в ГС "Беслед". От 1962 до 1965 г. е в Нормативно-исследователско бюро във Велинград на Комитета по труда и работната заплата.

В Техникум по горско стопанство "Христо Ботев" във Велинград постъпва

през 1965 година. Успоредно с преподавателската си дейност работи в областта на селекцията и генетиката в горското стопанство и през 1972 г. защитава докторат в Института за гората при БАН.

В периода 1971-1973 г. е проектант в Министерството на земеделието, горите и водите в Алжир. Участва в проектирането на зеления пояс Тунис - Мароко, с дължина 1250 km и с широчина 25-50 km, предназначен за борба с настъпващите пясъци от пустинята. След това работи в лицея на Казабланка, Мароко, като преподавател по горски технически дисциплини.

През 1987 г. е на работа в Алжир като университетски

преподавател. Прави изследвания на множество растения от Северна Африка, а след завършването си - и в България. През 2007 г. издава книгата "Лечебните свойства на растенията".

Пенсионира се през 1995 г., но продължава активно да участва в обществения живот - от 10 години е заместник-председател на Дружеството на лесовъдите ветерани от Пазарджишки регион и член на Управителния съвет на Съюза на лесовъдите в България, зам.-председател на Националното сдружение за борба с корупцията. Подготвя за печат две нови книги.

Носител е на много национални и международни отли-

чия.

Професионалният му път започва през 1964 г. в ГС - Белица. Продължава работата си в ДЛС "Дикчан", където от 1982 до 2001 г. е зам.-директор. След 4 години частна лесовъдска практика през 2004 г. е назначен за директор на ДЛ - гр. Гоце Делчев, където работи до пенсионирането си.

По време на трудовата си дейност участва и ръководи залесяване на силно

ерозиращи терени и слабопродуктивни нискостъблени и закелявани дъбови гори край селата Долно Дряново, Плетена, Туховище, Кочан и Вълкосел. Има съществен принос за развитието на ловностопанска дейност в ДЛС "Дикчан". Немалко усилия полага при отглеждането на буковите младняци, при извеждането на отгледните сечи в създадените в Гоцеделчевското стопанство иглолистни култури от бял и черен бор.

Инж. Иван СИНАНОВ на 70 години

Роден е на 25.08.1945 г. в с. Теплен, Благоевградска област.

През 1964 г. завърши

Техникум по горско стопанство "Христо Ботев" - Велинград. През 1981 г. завърши задочно ВЛТИ, специ-

алност "Горско стопанство".

Има възможност както за отде-

ляне на трите клетки (затварянето им) чрез подвижна

мрежа, така и за отварянето им и ползване на целия вътрешен обем, като не се по-

дат обезпокоявани от хора, но ще имат визуален контакт с природата през няколко отвора по вертикалните стени и през "покрива". Тези отвори, тип капандури, ще

вane от дебела снежна покривка. По периферията на "покрива" има битумно покритие, което ще предпазва разположените във волиерата дървени и въжени съоръжения за птиците. Храненето ще става през тръбите, през които, незабелязано за птиците, ще се пуска храна отвън (сн. 3). Предвидени са няколко поилки за вода, вани за хранене с живи плячка, което да улесни адаптацията им към естествените условия на живот в природата.

Намален е до минимум потенциалният сблъсък с електропреносната мрежа. За тази цел бяха изолирани кабелите и чашките на далекопроводния стълб в близост и бяха маркирани по протежението им кабелите на електропреносната мрежа недалеч от мястото. Това вече се прави в България с помощта на специални пластмасови изолационни удължения и чашки и чрез т. нар. дивертори, които служат само за маркиране на кабела, което го прави видим за птиците дори и в мъгливо време, благодарение на флуоресциращите му части. Всичко това е необходимо, за да се избегне рисъкът една здрава птица, преминала оздравителен курс, след освобождаването си в дивата природа да срещне смъртта си при сблъсък с далекопроводните кабели. Това би обезсмислило усилията на ДПП "Витоша" и на всички организации, вложили труд и финансови средства за опазване на дивата орнитофауна на България.

Инж. Юлия
МИХАЙЛОВА
ДПП "Витоша"

Адаптационна волиера откри ДПП "Витоша"

На 12 септември с официална церемония ДПП "Витоша" откри новоизградена волиера в м. Бели брези, в близост до Детския екостационар на територията на парка.

Нейното проектиране и изграждане беше осъществено по проект "Действи по устойчиво управление на Природен парк "Витоша", финансиран от Европейски фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма "Околна среда 2007 - 2013 г.". Съоръжението представлява адаптационна волиера за временно настаниване и връщане на птици в природата. Стойността му (в т.ч. проектиране, изграждане, инвестиции, контрол, строителен и авторски надзор) възлиза на 110 455.03 лева.

В празника се включиха представители на държавни институции, неправителствени организации и медии. След въстъпителни думи от директора на парка ланд. арх. Снежана Петрова музикален поздрав поднесоха децата от столична детска градина и фолклорният дует "Рукатка". Д-р Христина Клисурова от Спасителния център за диви животни към ФПС "Зелени Балкани" - Стара Загора, обясни необходимостта ле-

ци", гостите се отправиха към Детския екостационар и проследиха поведението на освободените във волиерата птици на голям еcran посредством изградената система за видеонаблюдение.

Такъв тип съоръжение са пилотни за България. Във волиерата временно ще бъдат настанивани характерни за Витоша и района птици, които, след злополука, болест или по друга причина, са преминали успешно медицинско лечение и предстои да бъдат върнати обратно в природата. Волиерата се нарича адаптационна, защото по време на престоя си в нея птицата, вече здрава, ще се приспособи

като и от причините, доведе- ли до нейното лечение.

Овалната форма на волиерата, съдържаща в себе си три по-малки клетки, дава възможност за пълно оползотворяване на вътрешния обем, в който птиците да могат да летят свободно, за да упражняват крилете си преди освобождаването (сн. 2). Всяка една от трите вградени овални клетки е с различен диаметър, което позволява да се приемат птици с различни размери, биологически особености и изисквания за свободно пространство.

Съоръжението е високо около 5 m, с основа от габиони. Изградено е от дърво, което като естествен материал улеснява адаптацията на птиците, осигурява по-голяма безопасност за хора и животни при гръмотевични бури в планината и е в синхрон със заобикалящата природа и сградата на Детския екологичен стационар в близост.

Дългочетната обшивка на стените ще изолира визуално временно дом на птиците от заобикалящата среда, от туристическата пътека и посетителите в екостационара. Така по време на адаптацията си птиците няма да бъ-

ратят мрежите. Съоръжението е високо около 5 m, с основа от габиони. Изградено е от дърво, което като естествен материал улеснява адаптацията на птиците, осигурява по-голяма безопасност за хора и животни при гръмотевични бури в планината и е в синхрон със заобикалящата природа и сградата на Детския екологичен стационар в близост.

Дългочетната обшивка на стените ще изолира визуално временно дом на птиците от заобикалящата среда, от туристическата пътека и посетителите в екостационара. Така по време на адаптацията си птиците няма да бъ-

Поглед в историята

Горите и горското стопанство в Силистренски окръг в края на XIX век

Преместен от Ловешки в Силистренски окръг, окръжният горски инспектор Никола М. Минковски поема новата си служба от 1 юли 1896 година. В увода на своя годишен доклад за състоянието на горите в окръга за същата година той пише, че службата му няма да е същата, която е имал като горски чиновник през 9-те години в други окръзи, а ще е по-трудна. Той за първи път попада в район с изключително турско население, което не владее езика, не познава обичаите и нравите, но най-важното - "намира съспани и докарани до плачевно състояние гори". В първите месеци от службата си в Силистренски окръг Никола Минковски, благодарение на своята упоритост и съдействие на старшите горски стратиши Шаренков и Жендов, успява да вникне в народопсихологията на местното население. Той установява, че за опустошението на горите в окръга не е виновно само населението, а и бездействието и незаинтересоваността на предишното управление на горите на окръга, което е учредено в началото на 1888 година. Независимо че окръгът има горска управа, назначена от младата Българска държава, до 1895-1896 г. горите са изсичани по реда отпреди Освобождението. На практика горското управление не е изисквало общинските съвети да определят горищните участъци за сеч, населението е сякло кой къде завърне, пашата е била неограничена, повсеместна и пагубна за горите.

Турското население преди Освобождението не е облагано и не е плащало данък. Данъците, въведени след Освобождението, еднакви за цялото население, карантините на семейства да търсят средства. Най-често - за сметка на горите, но не чрез разумното им ползване, а с превръщането в работна земя или с бракониерски сечи. През 1896 г. е извършено сравняване на площта на обработваемата земя по доку-

менти за собственост и реално обработваната, като се установява, че увеличаването ѝ е за сметка на горите.

За нуждите на населението в Силистренски горски окръг, в който по това време има 18 535 домакинства, се добиват 540 050 м³ дървесина, а са изнасяни и продадени на пазара извън окръга най-малко още 100 000 м³, т.e. годишно са отсичани 624 050 куб. метра. Освен това, по данни на Историческия музей в Силистра и Н. Минковски, преди Освобождението в окръга действат 6 "огнени мелници" (задвижвани с пара, получена от изгарянето на дърва), които до 1896 г. стават 21. Една мелница годишно изгаря около 4000 м³ дърва, а общото количество е минимум 84 000 м³, добивани най-често незаконно.

Изкореняването на горите, не без знанието на бившия горски инспектор, върви с пълна сила. Н. Минковски открива рапорт до Министерството на земеделието и търговията, от 28-и април 1892 г., с който се иска разрешение с. Кайнарджа да превърне 1000 декара от държавната гора "Дуван-Орман" в работна земя. Министерството разрешава и изкореняването започва и само след намесата на Н. Минковски е отменено. След време той отбелязва, че "кайнарджените сами осъзнават вредата да се превърща гора в нива и не търсят даденото им право".

До 1896 г. горите на островите по р. Дунав на Силистренски горски окръг не са стопанисвани, с изключение на о. Чай-тепе. Минковски отбелязва, че така е загубена голяма сума от прихода на казната. Нашите лесовъди не са знаели как да използват това природно богатство и само окръжният инспектор Г. Д. Марков, по примера на румънските лесовъди, прави опит за стопанисване на островните гори.

Минковски като добър специалист и ръководител обръща сериозно внимание на разясняването на Закона

за горите и неговото прилагане. При всичките си обиколки и пътувания по водените от стопанството претписи той държи сказки пред кметовете, общинските съвети и населението, в които призовава да се пазят горите, да се уважават законите и да се изпълняват исканията на горското управление. Публичните прояви на окръжния горски инспектор срещат неприязнь, особено от представителите на властта, които са свикнали бившите инспектори да не изискват подобни неща. Той обаче не се отказва и иска да промени начиня, по който гората е сечена досега.

Н. Минковски събира нужната информация и изготвя искания от Отделението за горите към МЗТ анализ на дейността на Силистренски окръжно управление по горите за 1892-1895 г., като сам извършва теренната и канцеларската работа. На него дължим описание на държавните гори, топографските и почвените данни, наличната горска растителност на тогавашния Силистренски горски окръг.

Гората "Дам адаса" е с площ 130 000 дка, 166.79 м.н.в., смесена с доминиране на цера и единично участие на косматия дъб (*Quercus pubescens*), зимен дъб (*Quercus petraea Liebl.*), средната възраст - 50 години. От гората е заделено изборно високостъблено стопанство. Идентична по възраст и състав е гората "Коджа орман" (Голямата гора), с площ 60 000 ха, край с. Кара Есекьой. "Саз орман" - гората край с. Кара коч с площ 15 000 дка, е съставена от цер със средна възраст 15 години. В "Дамъ кула", нарираща се до с. Пол Кралево, с площ 346 000 дка, преобладава дъбът със средна възраст 60 г., стопанисвана е като високостъблена изборна. Гората при с. Давидово и с. Посев е с площ 100 000 дка, със смесено насаждение с преобладаване на дъба, на възраст 50 г., стопанисвана като високостъблена избор-

на. "Кюше" е дъбова гора, със средна възраст 100 г., заема площ от 40 000 дка в околностите на с. Тодор Икономово. В "Топчийска канара" с площ 30 000 дка, с разнороден състав с преобладаване на дъба и средна възраст 40 г., е поддържано високостъблено изборно стопанство. 26 000 дка заема гората "Каракуз", до селата Алфатар и Професор Иширково, с разнородни насаждения с преобладаване на габъра и липата, средна възраст 46 г., поддържано е високостъблено изборно стопанство. С по-малка площ са "Дуван орман" (9000 дка) при румънската граница, дъбова, със средна възраст 15 г., с оставени на декар от 3 до 5 семеници, и "Кара Бурун" (4000 дка) при с. Сребърна, млада дъбова гора, на места разстроена до храсталак.

През 1896 г. в държавните гори "Коджа орман", "Дам кула", "Топчийска канара", "Каракуз" и други, които са стопанисвани високостъблено, са изведени изборните сечи. Съгласно възприятия среден турнус 53 г., целта на изборната сеч е била да се изсекат старите дървета и да се подмладят насажденията. През годината се подложени на сеч 6 участъка с обща площ 12 776 декара. В плана за провеждането на сечи са включени и държавните острони гори "Чай-тепе", "Девня", "Гаргалька", "Чибукулука" и "Параскова", като в първите три не се извършва сеч поради замръзване на Дунава.

На о. Параскова, който е даден на предприемач, експлоатацията започва в края на 1896 г. съгласно условията, предвидени в контракта. Отбелязва се, че този начин на сеч е най-изгоден икономически за държавата, не само за остроните, но и за и другите гори.

Според Минковски, както и други негови колеги, извежданите отглеждани сечи подобряват състоянието на горите и са добра бъдеща инвестиция.

Ползването по това време

(1896 г.) става най-често по начин, при който местното население, снабдено срещу съответната такса с разрешително от общината, добива необходимите му материали откъдето намира за най-добре. То възприема като наказание да отива на определени сечища, защото от старо време е привикнало да сече без ограничения. Н. Минковски смята за свой дълг да възпита в хората уважение към закона и чрез окръжната комисия най-после да прокара тарифа с високи цени за отсичане на дървесните видове, които имат важно значение за бъдещето на гората, и по-ниски цени - за по-малоценните видове.

Пашата по традиция е неограничена. Животните пашуват не само в горите, допустими от лесовъдската наука и закона, но и в младите гори и сечища. Горските власти предприемат опити за запазване на младиниците, но с малък успех, защото на един стражар се пада да охранява участък от неколкостотин хиляди декара.

В края на 1896 г. в окръга има три култури - в Силистра, градска, и в Калипетровска и Ветренска околия. Културите са създадени чрез фиданки или семена, получени от единични дървета от горите или разсадниците. Силистренската култура е създадена върху 70 дка чрез залесяване с фиданки и попълване с жъльд и се е стопанисала добре.

В окръга има 3 държавни и 9 общински разсадника. Общата площ на общинските разсадници е 120 дка, държавният разсадник в Силистра - 70 дка, другите два - по 10 декара. Във всички разсадници се отглеждат фиданки от местни и екзотични видове на възраст от 1 до 8 години.

За задоволяване на потребностите на населението от дървен материал през 1896 г. от съседните окръзи и от Румъния са внесени 3288.112 м³ дървен строителен материал за 84 499 лв., 343.012 м³ наплати за колелата на каруците за 5444 лв.

и 3000 дървени обръча за 1050 лв., или всичко за 90 993 лева.

В отчета се посочва, че между постъпленията в държавната хазна и оценката на отсечения материал от горите се установява разлика от 23 094 лв. и 64 ст. в повече, което показва, че населението не сече от определените участъци.

През годината са изкорени 165. 430 дка, от които 20.330 дка държавна и 145. 1 дка общинска гора.

В отчета на Н. Минковски можем да намерим данни за охраната на горите. През 1895-1896 г. горите на Силистренски окръг са пазени от 23 правителствени (назначени от държавата) горски стражари, от които 3 старши, 12 младши конни и 8 пеши, както и 32 общински - по един в община. В отчетната година са съставени 2271 акта за нарушения на Закона за горите. Събрани от глоби средства са 10 850.14 лева.

През годината пожарът, възникнал в държавната гора "Каракуз", засяга 1200 дка гори и причинява щети за 720 лева. Интересен факт е, че във връзка с пожара е възбудено углавно дело пред Силистренски окръжен съд за издирането и предаването на съда на виновния за възникването на пожара.

Горите на Силистренски окръг са с добри условия за развитието на дивите свине, сърните, елените, зайците, яребиците, гълъбите, гургулиците, гриевиците. От ловните птици се срещат още бекаси, бекасини, пъдпъдци, жерави и дропли. Блатистите места и островите през гнездовия сезон са дом на диви гъски, лиски, водни кошки, юрдечки, гмури, бели риби.

През годината са издадени 76 билета за лов на стойност 760 лева. Съставени са 6 акта по нарушение на наредбите за лова и в ковчежничеството на държавата от глоби съпътили 5.50 лева.

Доц. Янчо НАЙДЕНОВ

Отличие за инж. Василий Marinovski

Любители на планината от България и Македония се събраха на връх Тумба

На 23 август се състоя традиционното изкачване на връх Тумба в Природния парк "Беласица" - с. Коларово. Паркът обхваща северните склонове на планина Беласица, като на запад граничи с Македония, а на юг - с Гърция. Планинари от България и Македония се срещнаха на точката, в която се събират трите държави - България, Македония и Гърция. Времето позволява ежегодно изкачване да се състои и лю-

жителите на планината за пърден път да се насладят на красотата на Беласица. Слу-

Опазване на горите

БУРГАС: Хванаха дървопреработвател, обявен за национално издиране

Горски инспектори от Регионалната дирекция по горите - Бургас, Икономическата полиция - Бургас, и Националната агенция за приходите заловиха управителят на склад за преработка и търговия с дървесина в Айтос, обявен за национално издиране.

Това е трета проверка на обекта, който е продължил да

работи, въпреки че е бил запечатан при предишната инспекция. Тогава отговорните лица не са били открити.

При организираната на 16 септември съвместна акция е задържан управителят на склада. Незабавно са сеизирани органите на МВР в града и нарушителят е арестуван. При пълната инвентаризация на склада е установена документна измама и липса на 100 м³ дървесина. Обектът е затворен за срок

от шест месеца.

БЛАГОЕВГРАД: Уволнени са двама горски инспектори, прикрили незаконна сеч

На 17 септември по разпореждане на изпълнителния директор на ИАГ инж. Тони Кръстев са уволнени двама горски инспектори от Регионалната дирекция по горите - Благоевград.

Служителите се опитали да прикрият нарушения, установени при проверка в района на ДГС - Симитли.

На 10 септември провеждащи от Югозападното държавно предприятие - Благоевград, установяват транспортиране на 18 м³ немаркирана букова дървесина без превозен билет. Нарушенето е разкрито при проверка на два товарни автомобила в с. Сушица. На място

пристигат и двамата инспектори от РДГ - Благоевград, които се заемат със случая. Автомобилите са оставени на тяхно разпореждане с цел да бъдат транспортирани и придвижени до базата за съхраняване на конфискувани материали в горския разсадник на ДГС - Благоевград. Двамата служители се опитали да прикрият нарушенето, като вместо да превозят дървесината, допусна-

ли маркирането ѝ с контролна горска марка и издаване на превозен билет. Измамата констатирала служителите на ЮЗДП, които първоначално заловили камионите. От издадения превозен билет става ясно, че цитираните автомобили са собственост на фирма на бащата на единия от уволнените служители.

Автомобилите са задържани. Случаят е предаден на прокуратурата.

IN MEMORIAM

На 25 юли внезапно почина д-р инж. Бойко Георгиев Неделин.

Роден е на 02.12.1960 г. в Михайлград (сега Монтана). Израства в с. Горни Лом, откъдето са родителите му. Баща му - инж. Георги Неделин, починал през 1991 г., е известен български лесовъд и ръководител в системата на горите.

От 1997 г. е лесовъд на частна практика и е един от активните участници в нормотворчеството през последните 15 години.

През 2006-2011 г. работи в Общинско горско предприятие - Ихтиман. Той има главен принос за установяване на правилни лесовъдски практики в нововъзникналите собствености на гори - общините. Активно участва в създаването на Асоциация „Общински гори“ (2004 - 2006 г.).

Автор е на 42 публикации и 2 изобретения.

Бойко Неделин притежаваше най-добрите човешки качества. Почти асект в изискванията си за храна и подслон, той носеше в себе си огромно душевно богатство, което се дължеше на безкрайната му любознателност и обичта към литература. Изключително лек характер, Бойко не се скара и не се разсърди на никого, макар да имаше не една причина за това. Той се чувстваше силен в гората с основание - разбираше я и предпочиташе да бъде винаги с нея. И там остана...

Поклон пред светлата му памет!

На 3 август почина инж. Величко Иванов Илиев.

Роден е на 02.02.1938 г. в с. Тича, Сливенска област.

Завършва ВЛТИ, специалност „Горско стопанство“, през 1963 година.

Работи в Горско стопанство - Тича, като началник-участък и зам.-директор. Участва активно в работата по стопанисване на буковите гори и в мащабната залесителна дейност в района.

По-голямата част от неговия професионален живот преминава в Пловдивския филиал на „Агролеспроект“, където започва работа през 1967 г., и последователно е таксатор, ръководител на проектантска група и ръководител на филиала до пенсионирането си през 1998 година. Под негово ръководство са изгответи десетки лесоустройствени проекти. Скромен и изключително работлив, инж. Илиев се изяви като много добър специалист в областта на лесоустройството проектиране.

Поклон пред светлата му памет!

На 7 август почина инж. Васил Алексиев Николов.

Роден е на 01.03.1927 г. в Дупница, Кюстендилска област.

През 1951 г. завършва Лесотехническия факултет на Селскостопанска академия в София.

Започва работа в Горскопромишленото стопанство (ГПС) „Чепино“. Впоследствие работи като главен инженер на ГПС - Елешница, дирек-

тор на ГПС „Рилски манастир“ (1957-1959 г.) и ГПС - Дупница (1959-1960 г.).

Десет години - от 1960 до 1970, е директор на Горско стопанство - гр. Толбухин (сега гр. Добрич).

През 1970-1988 г. заместник генерален директор на ДСО „Дърводобив и строителство“ в Република Коми.

Награждан е с високи държавни отличия. През 1986 г. е удостоен със званието „Заслужил лесовъд“.

Поклон пред светлата му памет!

ЮРИДИЧЕСКА КОНСУЛТАЦИЯ

Допълнително трудово възнаграждение за придобит трудов стаж и професионален опит

Отговор: Наредбата за структурата и организацията на работната заплата (НСОРЗ) в сила от 01.07.2007 г. (публ. в ДВ, бр. 9 от 29.01.2007 г.) отменя действащата до 30.06.2007 г. Наредба за допълнителните и други трудови възнаграждения (НДДТВ) от 1993 година. Новата правна уредба промени основанието, на което се дължи допълнителното трудово възнаграждение за придобит трудов стаж и професионален опит. До 30.06.2007 г. това възнаграждение се дължеше и изплащаше на основание чл. 3, ал. 1, т. 1 от отменената НДДТВ за продължителна работа, или както е посочено във въпроса „за прослужено време“. Това е времето, което се признава за трудов стаж по Кодекса на труда както по чл. 351, така и по чл. 352 и 354 от КТ. А основанието, на което се дължи и изплаща новото допълнително трудово възнаграждение по чл. 12, ал. 1 от НСОРЗ, е за придобит трудов стаж и професионален опит. Добавката „професионален опит“ показва, че това допълнително възнаграждение се дължи не само за трудов стаж като време, през което е съществувало трудовото правоотношение, но и като време, през което работникът или служителят е работил по него и е придобил и професионален опит - нови знания, практически умения, сърчност и навици в резултат на изпълнението на работата, произтичаща от трудовото правоотношение, т.е. той е увеличил качествените характеристики на своята работна сила.

Двете основания - „продължителна работа“ в сила до 30.06.2007 г. и „придобит трудов стаж и професио-

ВЪПРОС: От 12.01.2004 г. работя в горско стопанство с трудов договор. Без прекъсване съм изпълнявал различни видове дейности (нискоквалифициран работник, касиер). След придобиване на необходимата квалификация от 01.12.2007 г. съм предназначена на длъжност лесничей, но при изчисляване на трудовия стаж за допълнително възнаграждение за прослужено време не ми се зачита времето преди 01.12.2007 година. Изплаща ми се само трудов стаж по специалността от 01.12.2007 година. От коя дата трябва да ми се зачита стажът, като се има предвид промяната от 01.07.2007 година?

нален опит“ в сила от 01.07.2007 г., са близки по съдържание, но различни по конкретен състав. Първото от тях е по-общо формулирано, а второто - с добавеното към него „придобит професионален опит“ е по-ограничено.

Съгласно разпоредбата на чл. 12, ал. 2 от НСОРЗ за придобит трудов стаж и професионален опит се зачита стажът, признат по реда на Кодекса на труда за времето, през което работникът или служителят е работил и продължава да работи в предприятието (в случая ДГС), в т.ч. на различни работни места и длъжности. Законодателят е преценил, че в тези случаи работникът/служителят познава обстановката в предприятието, неговите проблеми и е допринесъл за тяхното решаване, макар и да е изпълнявал друга по характер работа. Преизчисляване със задна дата,

считано от 01.07.2007 г., за работещите към тази дата в предприятието (ДГС) законодателят не допуска и затова не трябва да има. Следователно за придобит трудов стаж и професионален опит следва да бъде признато времето от 12.01.2004 г., когато сте постъпили на работа в ДГС, независимо от промяната от 01.07.2007 година.

За работещите по служебно правоотношение съгласно чл. 67, ал. 7 от Закона за държавния служител и за работещите по трудово правоотношение в държавната администрация съгласно чл. 107а, ал. 13 от КТ не се предвижда допълнително възнаграждение за придобит трудов стаж и професионален опит.

От 01.07.2012 г. се въвежда нов модел на заплащане на държавните служители - обвързване на заплатите с постигнати резултати. Преструктурирането на работната им заплата включва отпадането на допълнителното възнаграждение за прослужено време, което се инкорпорира в основната месечна заплата на служителя. Новата схема за заплащане се състои от една постоянна, непроменяща се част и допълнителни възнаграждения с постоянен и с непостоярен характер.

СПРАВКА: Чл. 12 от НСОРЗ, чл. 67 от ЗДС и чл. 107а, ал. 13 от КТ.

Николина НАНОВА
юрист при ФСОГСДП

Възобновяване и състав на гори в резерват “Парангалица” в Рила

Горите на резерват “Парангалица” са известни като уникален природен обект в европейски мащаб. Резервът е разположен в югозападната част на Рила планина и се намира високо във водосборния басейн на река Благоевградска Бистрица. Простира се от близо 1450 до 2490 м надморска височина. В резервата се съхраняват едни от най-запазените стари смърчови екосистеми в Европа.

В резерват “Парангалица” са извършвани редица специализирани проучвания в различни области на науката и стационарни изследвания на Института за гората при БАН. Такава е провежданата дългогодишна работа по възобновяване на горски екосистеми от резервата, започната през 1982-1983 г. в рамките на комплексна програма на ИГ - БАН. Многогодишните изследвания са правени ежегодно в условия на стационарен режим на наблюдение в продължение на повече от десет години. Това представлява първия период от изучаването на възобновителни процеси в гори от резервата, а впоследствие наблюденията са правени през няколко години. Има данни, че по някои горскобиологични показатели, като производителност на дървостоя, едроразмерност на височина, дебелина и обем на отделни дървета, гората “Парангалица” се характеризира като уникален природен обект.

Според климатични данни горите на резервата са разпределени при средна годишна температура на въздуха 4.9°C и валежи 934 миллиметра. В тази защитена територия се опазват едни от най-старите смърчови гори на континента, които се намират в граничен за ареала на смърча югоизточен район.

Климатът оказва влияние върху разпространението на горскорастителните съобщества и възобновяването на дървесните видове. От екологична гледна точка е важно да се подчертава влиянието на гората върху микроклимата, което има значение за състоянието на подроста и възобновителните процеси. Колебания на климатични условия като късни мразове през пролетта, ранни студове през есента, продължителни безвалежни периоди, засушавания и др. могат да бъдат лимитиращ фактор за растежа и развитието на млади дървесни растения. За тяхната уязвимост в началните фази на възобновителния процес са от голямо значение биологичните особености и екологичните изисквания на подроста на дървесните видове.

Възобновителните процеси в горите са свързани с едновременно въздействие и комплексно влияние на много причини. Те са пораждани от редица външни и вътрешни фактори по отношение на горските екосистеми. В резерват “Парангалица” има

възникнали природни нарушения в структурата на горите след ветровали, които обхващат различни по големина площи. Както се знае, “ветровални петна” в горите на резервата са възниквали през различни години и на различни места. От направени наблюдения на ветровали в смърчови гори от високата част на резервата се видя, че са формирани гъсти съобщества от малина, а подрост има главно от светлолюбиви дървесни видове.

Изучаванията върху възобновяването в смърчови гори от ниската част на резервата показват някои тенденции на сукцесионни изменения към смяна на дървесни видове в състава на гори след ветровал на отделни дървета или пък след природно нарушение от ветровал.

Това се констатира от изследване на възобновяването, във формирана преди повече от тридесет години ветровална площ в ниската част на резервата. Тя продължава да се разширява от нарушения в дървесния склон на околната горска територия поради изкоренени единични или групи дървета от ветровал или ветролом. Вътре във ветровалната площ сега растат само млади ели, настанили се в пролуките между падналите недоизгнили вековни дървета. Това се обяснява с дефицита на светлина под падналите дървета след ветровала и сенкустостойчивостта на ела. Данните сочат за смяна на смърча с ела.

В най-ниската част на резерват “Парангалица”, под този ветровал, е изследвано възобновяването в смърчова гора с неголямо участие на ела и бук в състава на дървостоя. Тук структурата на дървостоя периодично се нарушава от ветровал или ветролом на отделни вековни дървета. От наши предишни изследвания се вижда, че младото поколение гора е било представено от подрост на същите тези иглолистни дървесни видове и незначително количество от буков подрост. Сега обаче най-

много подраст има от бук. Поради променящите се светлинни условия в изследваната гора се променя и видовият състав на подроста. Данните сочат тенденция към смяна на ела и смърча с бук в бъдещия състав на гората.

Въз основа на конкретни изследвания е показано, че при 1500 м н.в. са формирани смесени гори с ела и смърч на добри месторастения. За различни дендроценози са установени структурни параметри. Букови фитоценози се срещат на отделни места в по-ниската част на резервата, главно покрай река Хайдушка. Естественото възобновяване на бука е много успешно в ниската част на резервата, където се наблюдават големи групи с укрепнал буков подраст.

Горите на резервата са представителни за иглолистната горскодървесна формация на смърча (*Picea abies* (L.) Karst.). Те са вековни и високобонитетни. Ела и смърчът образуват смесени насаждения, характерни за богати месторастения. Букът е съществащ вид в някои иглолистни дендроценози от по-ниската част на резервата. Смърчът има найширок диапазон на разпространение, като формира чисти и смесени по състав гори. Белият бор расте на сравнително по-бедни почви, а във високата част на резервата са разпространени и бяла муга, клек, сибирска смрика.

Провежданите изследвания върху динамиката на възобновителните процеси в гори от резерват “Парангалица” и на възобновяването след ветровали имат голямо значение за характеризиране на растителното биоразнообразие, както и във връзка с прогнози за бъдещия състав на гори от неговата лесопокрита площ, в условия на климатични промени.

Док. д-р Надежда СТОЯНОВА
Институт за гората - БАН

Husqvarna

ХУСКВАНА БЪЛГАРИЯ ЕООД
 София 1797, ж.к. „Младост“ - 2, ул. „Андрей Ляпчев“ №72
 тел. 975 30 76; 0888 28 17 11, 0888 28 74 62
www.husqvarna.bg; e-mail: info@husqvarna.bg